

Justitieombudsmannen
Hans-Gunnar Axberger

Kritik mot Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun för att allmänna handlingar inte utlämnats i enlighet med grundlagens bestämmelser

Anmälan

AA och BB har anmält Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun och en tjänsteman där. I anmälan har huvudsakligen följande anförts.

Hösten 2006 förvärvade AA och BB en fastighet i Tanums kommun. Under sommaren 2007 fick de kännedom om att det planerades en byggnation på en av grannfastigheterna. De har därefter vid ett flertal tillfällen vänt sig till byggnadsinspektören CC vid Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun och efterfrågat handlingar i bygglovsärendet avseende grannfastigheten.

I en skrivelse den 26 oktober 2007 begärde AA och BB ut bl.a. detaljplanen för området. Då skrivelsen inte föranledde någon åtgärd skickade de påminnelser per e-post till CC dels den 8 november dels den 23 november 2007. Först efter ytterligare en påminnelse, den 10 december 2007, översände CC detaljplanen.

I en skrivelse den 30 december 2007 begärde AA och BB ut bl.a. kopior på befintliga och kommande ansökningar om bygglov. Denna skrivelse föranledde inte någon åtgärd. Den 21 februari 2008 skickade de därför en ny begäran om att få ta del av ansökningshandlingar för bygglov och eventuella beslut om beviljande av bygglov avseende den aktuella fastigheten. De hörde inte någonting i anledning av denna skrivelse heller och tolkade detta som att det inte förelåg någon bygglovsansökan. I december 2008 fick de kopior på handlingarna och då framgick att bygglovsansökan var diarieförd den 1 februari 2008 och att bygglov hade beviljats den 28 mars 2008.

Utredning

Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun anmodades att göra en utredning och yttra sig över vad som framkommit i anmälan (i de delar som är refererade ovan).

I remissvaret anfördes bl.a. följande.

[.]

Ansökan om bygglov för uppförande av bostadshus på fastigheten K 1:119 inkom 2007-09-18. Ansökan kompletterades 2007-10-10 med ritningar, godkända genom underskrift, 2007-09-16 av AA och BB, ägare till K 1:109 samt DD och EE, ägare till K 1:110. Ansökan bedömdes avvika från detaljplanen vad avsåg byggnadsarea och byggnadshöjd. Sökanden uppmanades att inkomma med reviderade ritningar.

AA och BB inkom 2007-10-22 med kritiska synpunkter på det inlämnade bygglovet, bl.a. avstånd till tomtgräns och byggnadens höjd och takutformning.

AA och BB inkom 2007-10-29 med en ny skrivelse där de påpekade att enligt 8 kap. 22 § plan och bygglagen (PBL) berörda sakägare ska beredas möjlighet att yttra sig över ärendet.

CC har redovisat att han per telefon, han kan inte erinra sig datumet, förklarat för BB att den aktuella bestämmelsen, 8 kap. 22 § PBL, avser åtgärder som avviker från detaljplanen. Samtidigt meddelades att ambitionen var att avvikelser i det aktuella området bör undvikas och att sökanden har uppmanats att inkomma med nya ritningar.

Reviderade ritningar inkom från sökanden 2007-11-05, bl.a. hade arean för förrådet samt avståndet till K 1:109 minskats. Med denna revidering bedömdes byggnadsarean överensstämma med detaljplanen men ansökan avvek fortfarande från detaljplanen avseende byggnadshöjd och sökanden uppmanades ånyo att inkomma med nya ritningar.

Reviderade fasadritningar och sektionsritningar inkom 2008-02-01 till Miljö- och byggnadsnämnden. Ny reviderad sektionsritning inkom 2008-02-07. Med dessa ritningar bedömdes ansökan överensstämma med detaljplanen.

AA och BB informeras i skrivelse 2008-03-18 från CC: "Översänder nya ritningar till påseende. Enligt min bedömning är nu byggnadshöjden 7,5 meter. Enligt detaljplanen är det högsta tillåtna byggnadshöjden 8,0 meter. Höjden är beräknad från byggnadens högsta punkt till medelmarksnivå. Med denna justering bedömer jag att det inte finns något hinder kvar för att lämna bygglov. Jag räknar därför med att bygglovet kommer att vara klart under veckan efter påsk."

Bygglovet lämnades genom delegationsbeslut 2008-03-18, 99/08.

Den allmänna bedömningen är att utskick av handlingar enligt inlämnad ansökan ej ansågs nödvändig då strävan från CC var att få sökanden att anpassa ansökan till att överensstämma med detaljplanen.

Detaljplanen borde dock ha skickats ut utan dröjsmål.

[.]

AA och BB kommenterade remissvaret

Bedömning

Enligt 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen har den som önskar ta del av en allmän handling rätt att mot fastställd avgift få avskrift eller kopia av handlingen till den del den får lämnas ut. En sådan begäran ska behandlas skyndsamt. Besked i en utlämnandefråga bör normalt lämnas redan samma dag som en begäran har gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Härtill kommer att ett visst dröjsmål är ofrånkomligt om framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material.

Av utredningen framgår att AA och BB skickade begäran om att få ut bl.a. detaljplanen den 26 oktober 2007 och att handlingen först den 10 december 2007,

efter tre skriftliga påminnelser, översändes till dem. Liksom Miljö- och byggnadsnämnden har vidgått borde detaljplanen ha lämnats ut utan dröjsmål.

Det framgår vidare att AA och BB i en skrivelse den 30 december 2007 begärde ut bl.a. kopior på ansökningar om bygglov samt att de upprepade denna begäran genom en ny skrivelse den 21 februari 2008. Miljö- och byggnadsnämnden har anfört att det inte var nödvändigt att lämna ut begärda handlingar då man arbetade med att få sökanden att revidera ansökan. Detta är inte ett godtagbart skäl för att fördröja utlämnandet av befintliga handlingar. Av remissvaret framgår dessutom att kompletta och reviderade ansökningshandlingar förelåg den 7 februari 2008.

De handläggningstider som uppkommit i ärendena har således inte varit förenliga med tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav. Så påtagliga avsteg från grundlagens bestämmelser om rätten att få del av allmänna handlingar som det här är fråga om är principiellt sett allvarliga. Miljö- och byggnadsnämnden i Tanums kommun ska därför kritiseras.